

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในบทนี้ เป็นการวิเคราะห์ผลการตอบแบบสอบถามในรอบที่ 2 เพื่อตรวจสอบหาความเห็น้องต้องกันตามแนวคิดแต่ละข้อกระทงของผู้ทรงคุณวุฒิ การวิเคราะห์ผลการตอบแบบสอบถามนี้จะใช้ค่าฐานนิยม (Mode) ค่ามัธยฐาน (Median) และผลต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน โดยวิเคราะห์เรียงลำดับไปตามหัวข้อที่กำหนดไว้ ดังนี้

1. แนวคิดในการสอนเพื่อพัฒนาด้านทฤษฎีดนตรีไทย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงไว้ในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เรื่อง แนวคิดในการสอนเพื่อพัฒนาด้านทฤษฎีดนตรีไทย

ข้อ	แนวคิด	ฐานนิยม	มัธยฐาน	ผลต่างระหว่างฐาน- นิยมกับมัธยฐาน	ผลการวิเคราะห์ ข้อมูลของผู้ทรง- คุณวุฒิ
ก.	<u>ทฤษฎีเกี่ยวกับเสียง ระบบเสียง และ ระดับเสียง</u>				
1.	ควรคงระบบเสียงของดนตรีไทยไว้ เพราะเป็นรากฐานและเป็นเอกลักษณ์ ของดนตรีไทย.....	5.00	4.76	0.24	เห็นด้วยในระดับมากที่สุดและสอดคล้องกัน
2.	ควรเพิ่มครึ่งเสียงลงไปในระบบเสียง ของดนตรีไทย เพราะเป็นช่องทางใน การพัฒนาดนตรีไทยไปได้มาก.....	1.00	1.42	0.42	เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุดและสอดคล้องกัน
3.	ควรมีการกำหนดระดับเสียงมาตรฐาน เพื่อความสะดวกด้านการเรียนการสอน และการบรรเลงร่วมกัน.....	5.00	4.18	0.72	เห็นด้วยในระดับมากที่สุดและสอดคล้องกัน

ชื่อ	แนวคิด	ฐานนิยม	มัธยฐาน	ผลต่างระหว่างฐาน- นิยมกับมัธยฐาน	ผลการวิเคราะห์ ข้อมูลของผู้ทรง- คุณวุฒิ
4.	ระดับเสียงมาตรฐานที่ควรกำหนด คือ ให้ระดับเสียงต้นของทางเพียงออ มีระดับเสียงเท่ากับบีแฟลต.....	5.00	4.76	0.24	เห็นด้วยในระดับมากที่สุดและสอดคล้องกัน
5.	ควรกำหนดระดับเสียงมาตรฐาน โดยยึดระดับเสียงของกรมประชาสัมพันธ์เป็นหลัก.....	3.00	2.93	0.07	เห็นด้วยในระดับปานกลางและสอดคล้องกัน
6.	ควรกำหนดระดับเสียงมาตรฐาน โดยยึดระดับเสียงของกรมศิลปากรเป็นหลัก.....	3.00	3.13	0.13	เห็นด้วยในระดับปานกลางและสอดคล้องกัน
ข.	ทฤษฎีเกี่ยวกับจิ้งหหวะหน้าทับ				
7.	ควรยึดจิ้งหหวะและหน้าทับที่มีอยู่แล้ว และสอนให้ผู้เรียนปฏิบัติได้คล่อง และนำไปใช้ได้ถูกต้องไม่ต้องคิดขึ้นใหม่.....	3.00	2.50	0.70	เห็นด้วยในระดับปานกลางและสอดคล้องกัน
8.	ควรสอนให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติหน้าทับเก่าที่มีอยู่ให้คล่องและฝึกคิดหน้าทับใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น.....	5.00	4.62	0.37	เห็นด้วยในระดับมากที่สุดและสอดคล้องกัน
ค.	ทฤษฎีเกี่ยวกับดนตรีไทย				
9.	แบบของดนตรีไทยมีความสมบูรณ์ดีแล้ว ไม่ควรแก้ไขหรือเพิ่มเติม ควรสอนให้ผู้เรียนรู้ เข้าใจ และยึดมั่นในแบบแผนนั้น.....	3.00	3.37	0.37	เห็นด้วยในระดับปานกลางและสอดคล้องกัน
10.	ควรคิดสร้างสรรค์แบบของดนตรีใหม่ ให้กว้างขวางขึ้น ให้สอดคล้องกับสภาพของสังคม โดยใช้แบบเก่าเป็นแนวทาง.....	5.00	4.76	0.24	เห็นด้วยในระดับมากที่สุดและสอดคล้องกัน

ข้อ	แนวคิด	ฐานนิยม	มัธยฐาน	ผลต่างระหว่างฐาน- นิยมกับมัธยฐาน	ผลการวิเคราะห์ ข้อมูลของผู้ทรง- คุณวุฒิ
11.	กลอนดนตรี (ทำนอง) และสำนวนเพลงไทยตามแบบที่มีอยู่ มีความเหมาะสมดีแล้ว ควรเรียนรู้และปฏิบัติให้คล่อง ไม่จำเป็นต้องคิดเพิ่มเติม.....	1.00	1.50	0.50	เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุดและสอดคล้องกัน
12.	ควรเรียนรู้และปฏิบัติกลอนดนตรีและสำนวนเพลงไทยของเดิมให้คล่อง และสอนให้คิดของใหม่ขึ้นด้วย.....	5.00	4.71	0.29	เห็นด้วยในระดับมากที่สุดและสอดคล้องกัน
13.	ควรสอนให้มีการวิเคราะห์แบบของดนตรีไทยโดยละเอียด เพื่อประโยชน์ในการสร้างสรรค์ใหม่.....	5.00	4.76	0.24	เห็นด้วยในระดับมากที่สุดและสอดคล้องกัน
ง.	<u>ทฤษฎี</u> เกี่ยวกับการประสมวงดนตรีไทย				
14.	การประสมวงดนตรีไทยปัจจุบันสมบูรณ์ดีแล้ว การสอนควรเน้นด้านความถูกต้องในการประสมวง.....	3.00	3.25	0.25	เห็นด้วยในระดับปานกลางและสอดคล้องกัน
15.	ควรสอนให้ผู้เรียนคิดประสมวงแบบใหม่ ๆ ให้เข้ากับสภาพสังคมปัจจุบันโดยอาศัยแนวทางการประสมวงแบบเดิมเป็นหลัก.....	5.00	4.54	0.46	เห็นด้วยในระดับมากที่สุดและสอดคล้องกัน
16.	ไม่ควรนำเครื่องดนตรีต่างชาติ หรือเครื่องดนตรีพื้นเมืองมาประสมวงดนตรีไทย เพราะจะทำให้สูญเสียเอกลักษณ์ไทย.....	1.00	1.60	0.60	เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุดและสอดคล้องกัน
17.	ควรนำเครื่องดนตรีต่างชาติ หรือเครื่องดนตรีพื้นเมืองมาประสมวงดนตรีไทยอย่างเหมาะสม.....	5.00	4.40	0.60	เห็นด้วยในระดับมากที่สุดและสอดคล้องกัน

จากตารางที่ 8 แสดงว่า ผู้ทรงคุณวุฒิมีแนวคิดในการสอนด้านทฤษฎีดนตรีไทย ดังนี้

1. เห็นด้วยในระดับมากที่สุด มีดังนี้

1.1 สอดคล้องกัน ได้แก่

ก. ทฤษฎีเกี่ยวกับเสียง ระบบเสียง และระดับเสียง

- ควรคงระบบเสียงไทยไว้ เพราะเป็นรากฐานและเอกลักษณ์ของดนตรีไทย

- ควรมีการกำหนดระดับเสียงมาตรฐาน เพื่อความสะดวกด้านการเรียนการสอนและการบรรเลงร่วมกัน

- ระดับเสียงมาตรฐานที่ควรกำหนด คือ ระดับเสียงต้นของทางเพียงออเท่ากับบีแฟลต

ข. ทฤษฎีเกี่ยวกับจังหวะและหน้าทับ

- ควรสอนให้ผู้เรียนฝึกหน้าทับเก่าที่มีอยู่แล้วให้คล่อง และฝึกคิดหน้าทับใหม่เพิ่มขึ้น

ค. ทฤษฎีเกี่ยวกับแบบของดนตรีไทย *

- ควรสอนให้ผู้เรียนคิดสร้างสรรค์แบบของดนตรีใหม่ให้กว้างขวางขึ้นให้สอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน โดยยึดแบบที่มีอยู่แล้วเป็นแนวทาง

- ควรเรียนรู้และปฏิบัติกลอนดนตรีและสำนวนเพลงไทยของเดิมให้คล่องและสอนให้ผู้เรียนคิดของใหม่ ๆ ขึ้นด้วย

- ควรสอนให้มีการวิเคราะห์แบบของดนตรีไทยโดยละเอียด เพื่อประโยชน์ในการสร้างสรรค์ใหม่

ง. ทฤษฎีเกี่ยวกับการประสมวงดนตรีไทย

- ควรมีการคิดประสมวงดนตรีแบบใหม่ ๆ ให้เข้ากับสภาพสังคมปัจจุบันโดยอาศัยแนวทางการประสมวงแบบเดิมเป็นหลัก

- ควรนำเครื่องดนตรีต่างชาติ หรือเครื่องดนตรีพื้นเมืองมาประสมวงดนตรีไทยอย่างเหมาะสม

1.2 ไม่สอดคล้องกัน ผู้ทรงคุณวุฒิไม่มีความเห็นที่ไม่สอดคล้องกันในเรื่องดังกล่าว

2. เห็นด้วยในระดับมาก ผู้ทรงคุณวุฒิไม่มีความเห็นด้วยในระดับมากในเรื่องดังกล่าว

3. เห็นด้วยในระดับปานกลาง มีดังนี้

3.1 สอดคล้องกัน ได้แก่

* บางท่านใช้คำว่า คีตลักษณ์ไทย

ก. ทฤษฎีเกี่ยวกับเสียง ระบบเสียง และระดับเสียง

- ควรกำหนดระดับเสียงมาตรฐาน โดยยึดระดับเสียงของกรมประชาสัมพันธ์ เป็นหลัก

ข. ทฤษฎีเกี่ยวกับจิ้งหหวะและหน้าทับ

- ควรยึดถือจิ้งหหวะหน้าทับที่มีอยู่ และสอนให้ผู้เรียนปฏิบัติให้คล่องแคล่วนำไปใช้ได้ถูกต้อง ไม่ต้องคิดขึ้นใหม่

ค. ทฤษฎีเกี่ยวกับแบบของดนตรีไทย

- แบบของดนตรีไทยมีความสมบูรณ์ดีแล้ว ไม่ควรแก้ไขเพิ่มเติม ควรสอนให้ผู้เรียนรู้ เข้าใจ และยึดมั่นในแบบแผนนั้น

ง. ทฤษฎีเกี่ยวกับการประสมวงดนตรีไทย

- การประสมวงดนตรีไทยปัจจุบันสมบูรณ์ดีแล้ว การสอนควรเน้นด้านความถูกต้องในการประสมวง

3.2 ไม่สอดคล้องกัน ผู้ทรงคุณวุฒิไม่มีความเห็นที่ไม่สอดคล้องกันในเรื่องดังกล่าว

4. เห็นด้วยในระดับน้อย ผู้ทรงคุณวุฒิไม่มีความเห็นด้วยในระดับน้อยในเรื่องดังกล่าว

5. เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด มีดังนี้

5.1 สอดคล้องกัน ได้แก่

ก. ทฤษฎีเกี่ยวกับเสียง ระบบเสียง และระดับเสียง

- ควรเพิ่มครึ่งเสียงลงไปในระบบเสียงไทย เพราะเป็นช่องทางที่จะพัฒนาดนตรีไทยไปได้มาก

ค. ทฤษฎีเกี่ยวกับแบบของดนตรีไทย

- กลอนดนตรี (ทำนอง) และสำนวนเพลงไทยตามแบบที่มีอยู่มีความเหมาะสมดีแล้ว ควรให้ผู้เรียนเรียนรู้และปฏิบัติให้คล่อง ไม่จำเป็นต้องคิดเพิ่มเติม

ง. ทฤษฎีเกี่ยวกับการประสมวงดนตรีไทย

- ไม่ควรนำเครื่องดนตรีต่างชาติ หรือเครื่องดนตรีพื้นเมืองมาประสมในวงดนตรีไทย เพราะจะทำให้สูญเสียเอกลักษณ์ไทย

5.2 ไม่สอดคล้องกัน ผู้ทรงคุณวุฒิไม่มีความเห็นที่ไม่สอดคล้องกันในเรื่องดังกล่าว

2. แนวคิดในการสอนภาคปฏิบัติเครื่องดนตรีไทย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงไว้ในตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 9 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เรื่อง แนวคิดในการสอนภาคปฏิบัติ เครื่องดนตรีไทย

ข้อ	แนวคิด	ฐานนิยม	มัธยฐาน	ผลต่างระหว่างฐาน- นิยมกับมัธยฐาน	ผลการวิเคราะห์ ข้อมูลของผู้ทรง- คุณวุฒิ
ก.	การสอนภาคปฏิบัติเครื่องสายไทย				
1.	การนั่ง การจับขอ การจับคันชัก และ การจับไม้ดีด (จะเข้) อย่างถูกต้อง เป็นรากฐานสำคัญในการฝึกหัดและ พัฒนาฝีมือการบรรเลงดนตรีไทย.....	5.00	4.76	0.24	เห็นด้วยในระดับมากที่สุดและสอดคล้องกัน
2.	การฝึกหัดบรรเลง ควรฝึกจากบทเพลงเบื้องต้น เช่น เพลงจะเข้หางยาว แป๊ะสามชั้น ไม่จำเป็นต้องฝึกแบบฝึกหัดเป็นพิเศษ.....	3.00	3.27	0.27	เห็นด้วยในระดับปานกลางและสอดคล้องกัน
3.	ควรมีแบบฝึกหัดการบรรเลงตามลำดับชั้นจากง่ายไปหายากไว้เป็นเครื่องมือในการเรียนการสอน เมื่อตีคล้องดีแล้ว จึงเริ่มฝึกบทเพลงเบื้องต้น.....	5.00	4.58	0.42	เห็นด้วยในระดับมากที่สุดและสอดคล้องกัน
4.	การฝึกหัดและการต่อเพลง ควรใช้โน้ตเป็นเครื่องมือ เมื่อได้เพลงแล้ว จึงปรับทางบรรเลงกับครู และหัดโน้ตเมื่อเล่นคล้องแล้ว.....	4.00	4.23	0.77	เห็นด้วยในระดับมากและสอดคล้องกัน
5.	การต่อเพลงทุกชนิด ควรต่อโดยตรงกับครู ไม่ควรใช้โน้ต เพราะจะทำให้ผิดมือ ผิดคันชัก บรรเลงได้ไม่ไพเราะ.....	3.00	3.25	0.25	เห็นด้วยในระดับปานกลางและสอดคล้องกัน

ข้อ	แนวคิด	ฐานนิยม	มัธยฐาน	ผลต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ทรงคุณวุฒิ
6.	เทคนิคการบรรเลงเครื่องสายไทยที่มีอยู่ เป็นแบบแผนมาตรฐานดีแล้ว ไม่ควรปรับปรุง หรือประยุกต์เทคนิคการบรรเลงเครื่องสายของชาติอื่นมาใช้เพิ่มเติมอีก.....	2.00	2.07	0.07	เห็นด้วยในระดับน้อยและสอดคล้องกัน
7.	ควรประยุกต์เทคนิคการบรรเลงเครื่องสายของตะวันตกมาใช้ในดนตรีไทยได้ตามความเหมาะสม.....	4.00	3.80	0.20	เห็นด้วยในระดับมากและสอดคล้องกัน
8.	การสอนเพื่อพัฒนาฝีมือ ควรเน้นที่การฝึกมากกว่าการต่อเพลงขึ้นสูง เพราะถ้าฝีมือดีแล้ว การต่อเพลงก็จะทำได้ง่าย.....	5.00	4.58	0.42	เห็นด้วยในระดับมากที่สุดและสอดคล้องกัน
9.	การสอนเพื่อพัฒนาฝีมือการบรรเลง ควรเน้นที่การต่อเพลงขึ้นสูงมากกว่าการฝึกฝนเทคนิค นิ้ว และคันชัก.....	1.00	1.49	0.49	เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุดและสอดคล้องกัน
ข.	<u>การสอนภาคปฏิบัติเครื่องเป่า</u>				
10.	การสอนให้ผู้เรียนเป่าปี่และขลุ่ยชนิดต่าง ๆ นั้น การจับโดยใช้มือขวาไว้บน เป็นพื้นฐานที่สำคัญ.....	1.00	1.48	0.48	เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุดและสอดคล้องกัน
11.	การสอนให้ผู้เรียนเป่าปี่และขลุ่ยโดยใช้มือใดไว้บนหรือล่าง ควรเป็นไปตามความถนัดของแต่ละคน.....	5.00	4.62	0.78	เห็นด้วยในระดับมากที่สุดและสอดคล้องกัน
12.	ควรสร้างแบบฝึกสำหรับผู้เริ่มเรียนเครื่องเป่าในลักษณะที่มีแผนภูมิ ภาพประกอบ แสดงการใช้นิ้ว ใช้ลมและมีโน้ตช่วย.....	5.00	4.54	0.56	เห็นด้วยในระดับมากที่สุดและสอดคล้องกัน

ข้อ	แนวคิด	ฐานนิยม	มัถฐาน	ผลต่างระหว่างฐาน- นิยมกับมัถฐาน	ผลการวิเคราะห์ ข้อมูลของผู้ทรง- คุณวุฒิ
13.	การเป่าปี่ เป่าขลุ่ย เทคนิคการใช้ลม เป็นสิ่งที่มองไม่เห็น ดังนั้นจึงควรฝึกหัดและต่อเพลงจากครูโดยตรงเท่านั้น ไม่ควรใช้โน้ต.....	3.00	3.03	0.97	เห็นด้วยในระดับปานกลางและสอดคล้องกัน
14.	การสอนเพื่อพัฒนาฝีมือการบรรเลงปี่และขลุ่ย ควรเน้นที่เทคนิคการใช้ลมและนิ้ว.....	4.00	3.50	0.50	เห็นด้วยในระดับมากและสอดคล้องกัน
ค. การสอนภาคปฏิบัติเครื่องตี เครื่องหนึ่ง					
15.	การนั่ง การจับไม้ตี การลงน้ำหนักมือให้เท่ากันและการตีให้ชัด เป็นพื้นฐานสำคัญของการตีฆ้องวงและระนาด ซึ่งผู้สอนไม่ควรละเลย.....	5.00	4.90	0.10	เห็นด้วยในระดับมากที่สุดและสอดคล้องกัน
16.	การใช้มือฆ้อง เทคนิคการตีระนาด ส่วนวงกลอนและทางดนตรี ควรสอนแบบตัวต่อตัว เน้นการปฏิบัติตามอย่างครุมากกว่าการสอนหลักการและส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดหาวิธีการและรายละเอียดเอาเอง.....	3.00	2.50	0.50	เห็นด้วยในระดับปานกลางและสอดคล้องกัน
17.	ควรสอนให้ผู้เรียนค้นคว้าหาเทคนิคการบรรเลงฆ้องวงและระนาด โดยยึดหลักและวิธีการแม่บทจากครุมากกว่าสอนให้จำอย่างครุ.....	5.00	4.50	0.50	เห็นด้วยในระดับมากที่สุดและสอดคล้องกัน
18.	การสอนระนาด ฆ้อง ควรเน้นการตีแบบครุให้ได้ก่อนแล้วจึงส่งเสริมการตีแบบใหม่ ๆ ที่ต่างไปจากครุ.....	5.00	4.62	0.38	เห็นด้วยในระดับมากที่สุดและสอดคล้องกัน

ข้อ	แนวคิด	ฐานนิยม	มัถฐาน	ผลต่างระหว่างฐาน- นิยมกับมัถฐาน	ผลการวิเคราะห์ ข้อมูลของผู้ทรง- คุณวุฒิ
19.	การสอนเครื่องหนัง ควรใช้วิธีสอน ให้ผู้เรียนรู้จักใช้มืออย่างถูกต้อง ตี เสียงต่าง ๆ ให้ชัด และฝึกฝนตี หน้าทับที่มีใช้บ่อยมากกว่าการสอนให้ ผู้เรียนประยุกต์ใช้ในลักษณะใหม่ ๆ.....	1.00	1.48	0.48	เห็นด้วยในระดับน้อย ที่สุดและสอดคล้องกัน
20.	การสอนเครื่องหนัง ควรสอนให้ ผู้เรียนฝึกหัดหน้าทับตามแบบแผนให้ คล่อง และส่งเสริมการประยุกต์ใช้ ในลักษณะใหม่ ๆ ตามความเหมาะ สมกับบทเพลงด้วย.....	5.00	4.51	0.49	เห็นด้วยในระดับมาก ที่สุดและสอดคล้องกัน

จากตารางที่ 9 แสดงว่า ผู้ทรงคุณวุฒิมีแนวคิดในการสอนการปฏิบัติดนตรีไทย
ดังนี้

1. เห็นด้วยในระดับมากที่สุด มีดังนี้

1.1 สอดคล้องกัน ได้แก่

ก. การสอนภาคปฏิบัติเครื่องสายไทย

- การนั่ง การจับซอ การจับคันทัก และไม้ตีต (จะเข้) อย่างถูก-
ต้องเป็นรากฐานสำคัญในการฝึกหัด และพัฒนาฝีมือการบรรเลงเครื่องสายไทย

- ควรมีแบบฝึกหัดการบรรเลงตามลำดับจากง่ายไปหายาก ไว้เป็น
เครื่องมือการเรียนการสอน เมื่อคล่องดีแล้วจึงเริ่มฝึกบทเพลงเบื้องต้น

- การสอนเพื่อพัฒนาฝีมือ ควรเน้นที่การฝึกทักษะมากกว่าการต่อ
เพลงขั้นสูง เพราะถ้าฝีมือดีแล้วการต่อเพลงก็จะทำได้ง่าย

ข. การสอนภาคปฏิบัติเครื่องเป่า

- การสอนเป่าปี่และขลุ่ย โดยใช้มือใดไว้บนหรือล่าง ควรเป็นไป
ตามความถนัดของแต่ละบุคคล

- ควรสร้างแบบฝึกหัดสำหรับผู้เริ่มเรียนเครื่องเป่า ในลักษณะที่มีแผนภูมิ ภาพประกอบ แสดงการใช้นิ้ว ใช้ลม และมีโน้ตช่วย

ค. การสอนภาคปฏิบัติเครื่องตี, เครื่องหนึ่ง

- การนั่ง การจับไม้ตี การลงน้ำหนักมือให้เท่ากัน และการตีให้ชัด เป็นพื้นฐานสำคัญของการตีฆ้องวงและระนาด ซึ่งผู้สอนไม่ควรละเลย

- ควรสอนให้ผู้เรียนค้นคว้าหาเทคนิคการบรรเลงฆ้องวงและระนาด โดยยึดหลักและวิธีการแม่บทจากครู มากกว่าสอนให้ผู้เรียนจำอย่างครู่

- การสอนระนาด ฆ้อง ควรเน้นการตีแบบครูให้ได้ แล้วจึงส่งเสริมการตีแบบใหม่ ๆ ที่ต่างไปจากครู

- การสอนเครื่องหนึ่ง ควรสอนให้ผู้เรียนฝึกหัดหน้าทับตามแบบแผนให้คล่อง และส่งเสริมการประยุกต์ใช้ในลักษณะใหม่ ๆ ตามความเหมาะสมกับบทเพลงด้วย

1.2 ไม่สอดคล้องกัน ผู้ทรงคุณวุฒิไม่มีความเห็นที่ไม่สอดคล้องกันในเรื่องดังกล่าว

2. เห็นด้วยในระดับมาก มีดังนี้

2.1 สอดคล้องกัน ได้แก่

ก. การสอนภาคปฏิบัติเครื่องสายไทย

- การฝึกหัดและต่อเพลงควรใช้โน้ตเป็นเครื่องมือ เมื่อได้เพลงแล้วจึงปรับทางบรรเลงกับครู และฟังโน้ตเมื่อเล่นคล่องแล้ว

- ควรประยุกต์เทคนิคการบรรเลงเครื่องสายของตะวันตกมาใช้ในดนตรีไทยตามความเหมาะสม

ข. การสอนภาคปฏิบัติเครื่องเป่า

- การสอนเนื้อหาพัฒนาฝีมือการบรรเลงปี่และขลุ่ย ควรเน้นที่เทคนิคการใช้ลมและนิ้ว

2.2 ไม่สอดคล้องกัน ผู้ทรงคุณวุฒิไม่มีความเห็นที่ไม่สอดคล้องกันในเรื่องดังกล่าว

3. เห็นด้วยในระดับปานกลาง มีดังนี้

3.1 สอดคล้องกัน ได้แก่

ก. การสอนภาคปฏิบัติเครื่องสายไทย

- การฝึกหัดบรรเลง ควรฝึกจากบทเพลงเบื้องต้น เช่น จะเข้หางยาว แปะสามชั้น ไม่จำเป็นต้องฝึกแบบฝึกหัดเป็นพิเศษ

- การต่อเพลงทุกชนิด ควรต่อโดยตรงกับครู ไม่ควรใช้โน้ต เพราะจะทำให้ผิดมือ ผิดคันทัก บรรเลงไม่ไพเราะ

- การเป่าปีและขลุ่ย เทคนิคการใช้ลมเป็นสิ่งที่มองไม่เห็น ดังนั้น จึงควรฝึกหัดและต่อเพลงจากครูโดยตรงเท่านั้น ไม่ควรใช้โน้ต

ค. การสอนภาคปฏิบัติเครื่องตี, เครื่องหนัง

- การใช้มือตบฆ้อง เทคนิคการตีระนาด ล้วนกลอนทางดนตรี ควรสอนแบบตัวต่อตัว เน้นการปฏิบัติตามอย่างครุมากกว่าการสอนหลักการและส่งเสริมให้ผู้เรียน คิดหาวิธีการและรายละเอียดเอาเอง

3.2 ไม่สอดคล้องกัน ผู้ทรงคุณวุฒิไม่มีความเห็นที่ไม่สอดคล้องกันในเรื่องดังกล่าว

4. เห็นด้วยในระดับน้อย มีดังนี้

4.1 สอดคล้องกัน ได้แก่

ก. การสอนภาคปฏิบัติเครื่องสายไทย

- เทคนิคการบรรเลงเครื่องสายไทยที่มีอยู่ เป็นแบบแผนมาตรฐานดี แล้ว ไม่ควรปรับปรุงหรือประยุกต์ใช้เทคนิคการบรรเลงของชาติอื่นมาใช้เพิ่มเติมอีก

4.2 ไม่สอดคล้องกัน ผู้ทรงคุณวุฒิไม่มีความเห็นที่ไม่สอดคล้องกันในเรื่องดังกล่าว

5. เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด มีดังนี้

5.1 สอดคล้องกัน ได้แก่

ก. การสอนภาคปฏิบัติเครื่องสายไทย

- การสอนเพื่อพัฒนาฝีมือ ควรเน้นที่การต่อเพลงชั้นสูงมากกว่าฝึกฝน เทคนิคการใช้นิ้วและคันชัก

ข. การสอนภาคปฏิบัติเครื่องเป่า

- การสอนเป่าปีและขลุ่ยชนิดต่าง ๆ นั้น การจับโดยใช้มือขวาไว้บน เป็นพื้นฐานที่สำคัญ

ค. การสอนภาคปฏิบัติเครื่องตี, เครื่องหนัง

- การสอนเครื่องหนัง ควรใช้วิธีสอนให้ผู้เรียนใช้มืออย่างถูกต้อง ดี เสียงต่าง ๆ ให้ชัด และฝึกฝนหน้าทับที่มีอยู่มากกว่าการประยุกต์ใช้ในลักษณะใหม่ ๆ

3. แนวคิดในการสอนเพื่อพัฒนาการขับร้อง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงไว้ในตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 10 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เรื่อง แนวคิดในการสอน การขับร้อง

ข้อ	แนวคิด	ฐานนิยม	มัธยฐาน	ผลต่างระหว่างฐาน- นิยมกับมัธยฐาน	ผลการวิเคราะห์ ข้อมูลของผู้ทรง- คุณวุฒิ
1.	การสอนขับร้อง ควรเริ่มจากการฝึกหัด ที่ถูกต้องในด้านการฟัง การหายใจ การ บังคับลม โดยใช้ข้อวัวยวส่วนต่างๆ และ การเอื้อน เพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนา ของผู้เรียนต่อไป.....	5.00	4.76	0.24	เห็นด้วยในระดับมาก ที่สุดและสอดคล้องกัน
2.	นักเรียนควรเรียนรู้ทฤษฎีดนตรีไทย ตลอดจนมีความรู้ทางโน้ตสัญลักษณ์และ อักษรวิธี เพื่อสามารถร้องเพลงได้ อย่างถูกต้อง.....	5.00	4.87	0.13	เห็นด้วยในระดับมาก ที่สุดและสอดคล้องกัน
3.	ควรศึกษาการร้องของครูให้สามารถ ปฏิบัติได้ และฝึกฝนการร้องแบบต่างๆ ที่มีอยู่ โดยไม่จำเป็นต้องคิดหาการร้อง แบบใหม่ ๆ หรือฝึกฝนจนเกิดทางร้อง พิเศษเฉพาะตน.....	1.00	0.50	0.50	เห็นด้วยในระดับน้อย ที่สุดและสอดคล้องกัน
4.	ในการสอนขับร้อง ควรสอนให้ผู้เรียน แต่ละคนคิดทางร้องใหม่ๆ ของตนเอง ขึ้นด้วย.....	5.00	4.82	0.18	เห็นด้วยในระดับมาก ที่สุดและสอดคล้องกัน
5.	การร้องส่ง การร้องเอื้อนแบบเดิมมี คุณค่า ควรรักษาไว้ และควรส่งเสริม การร้องแบบใหม่ ๆ ที่เหมาะสมกับ สภาพปัจจุบันเพิ่มขึ้นด้วย.....	4.00	3.53	0.37	เห็นด้วยในระดับมาก และสอดคล้องกัน
6.	ควรมีการร้องเพลงโดยใช้ท่วงทีลีลาที่ แสดงอารมณ์และความรู้สึกให้มากขึ้น.....	3.00	3.40	0.40	เห็นด้วยในระดับปาน- กลางและสอดคล้องกัน

ข้อ	แนวคิด	ฐานนิยม	มัชฌิมฐาน	ผลต่างระหว่างฐาน- นิยมกับมัชฌิมฐาน	ผลการวิเคราะห์ ข้อมูลของผู้ทรง- คุณวุฒิ
7.	ในการร้องเพลง ควรสอนให้ผู้เรียน รักษาริธีร้องโดยการนั่งนิ่ง ๆ และ เปิดปากแต่น้อยไว้.....	3.00	3.40	0.40	เห็นด้วยในระดับปาน- กลางและสอดคล้องกัน

จากตารางที่ 10 แสดงว่า ผู้ทรงคุณวุฒิมีแนวคิดในการสอนการขับร้อง ดังต่อไปนี้

1. เห็นด้วยในระดับมากที่สุด มีดังนี้

1.1 สอดคล้องกัน ได้แก่

- การขับร้องควรเริ่มจากการฝึกหัดที่ถูกวิธีในด้านการฟัง การหายใจ การบังคับลม โดยใช้อวัยวะส่วนต่าง ๆ การเอื้อน เพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาต่อไป
- นักเรียนควรเรียนรู้ทฤษฎีดนตรีไทย ตลอดจนมีความรู้ด้านโน้ตหลักขันธ์ และอักษรวิธีย เพื่อสามารถร้องเพลงได้ถูกต้อง
- ในการสอนขับร้อง ควรสอนให้ผู้เรียนแต่ละคนคิดทางร้องใหม่ ๆ ของตนเองขึ้นด้วย

1.2 ไม่สอดคล้องกัน ผู้ทรงคุณวุฒิไม่มีความเห็นที่ไม่สอดคล้องกันในเรื่องดังกล่าว

2. เห็นด้วยในระดับมาก ผู้ทรงคุณวุฒิไม่มีความเห็นด้วยในระดับมากในเรื่องดังกล่าว

3. เห็นด้วยในระดับปานกลาง มีดังนี้

3.1 สอดคล้องกัน ได้แก่

- ควรมีการร้องเพลง โดยใช้ท่วงทีลีลาที่แสดงอารมณ์และความรู้สึกให้
มากขึ้น
- ในการร้องเพลง ควรรักษาริธีร้องโดยการนั่งนิ่ง ๆ และเปิดปากแต่น้อยไว้

3.2 ไม่สอดคล้องกัน ผู้ทรงคุณวุฒิไม่มีความเห็นที่ไม่สอดคล้องกันในเรื่องดังกล่าว

4. เห็นด้วยในระดับน้อย ผู้ทรงคุณวุฒิไม่มีความเห็นในระดับน้อยในเรื่องดังกล่าว

5. เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด มีดังนี้

5.1 สอดคล้องกัน ได้แก่

- ควรศึกษาการร้องของครูให้สามารถปฏิบัติได้ และฝึกฝนทักษะการร้องแบบต่าง ๆ ที่มีอยู่ ไม่จำเป็นต้องคิดหาการร้องแบบใหม่ ๆ หรือฝึกฝนจนเกิดทางร้องพิเศษเฉพาะตน

5.2 ไม่สอดคล้องกัน ผู้ทรงคุณวุฒิไม่มีความเห็นที่ไม่สอดคล้องกันในเรื่องดังกล่าว

4. แนวคิดในการสอนเพื่อพัฒนาการบรรเลงเดี่ยวและรวมวงดนตรีไทย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงไว้ในตารางดังต่อไปนี้ตารางที่ 11 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เรื่อง แนวคิดในการพัฒนาการบรรเลงเดี่ยวและรวมวงดนตรีไทย

ข้อ	แนวคิด	ฐานนิยม	มัธยฐาน	ผลต่างระหว่างฐาน- นิยมกับมัธยฐาน	ผลการวิเคราะห์ ข้อมูลของผู้ทรง- คุณวุฒิ
1.	การสอนบรรเลงเดี่ยวเครื่องดนตรีทุกชนิด ควรเน้นที่เทคนิควิธี ซึ่งจำเป็นต้องฝึกฝนอย่างเต็มที่ตามแบบแผนที่ครูถ่ายทอดให้.....	5.00	4.76	0.24	เห็นด้วยในระดับมากที่สุดและสอดคล้องกัน
2.	การสอนบรรเลงเดี่ยว นอกจากจะเน้นที่ความถูกต้องของเทคนิควิธีแล้ว ยังควรช่วยผู้เรียนได้คิดทางของตนเองและค้นคว้าหาเทคนิคใหม่ ๆ ในการบรรเลงเพิ่มขึ้นด้วย.....	5.00	4.62	0.38	เห็นด้วยในระดับมากที่สุดและสอดคล้องกัน
3.	การบรรเลงรวมวง ควรสอนเน้นในแง่ของความพร้อมเพรียงและระเบียบวินัย โดยยึดถือระเบียบวิธีที่มีมา.....	5.00	4.62	0.38	เห็นด้วยในระดับมากที่สุดและสอดคล้องกัน
4.	ควรมีการปรับปรุง ค้นคว้าและพัฒนาด้านการบรรเลงรวมวงแบบใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น.....	5.00	4.62	0.38	เห็นด้วยในระดับมากที่สุดและสอดคล้องกัน

จากตารางที่ 11 แสดงว่า ผู้ทรงคุณวุฒิมีแนวคิดในการสอนด้านการบรรเลงเดี่ยว และรวมวงดนตรีไทย ดังต่อไปนี้

1. เห็นด้วยในระดับมากที่สุด มีดังนี้

1.1 สอดคล้องกัน ได้แก่

- การสอนบรรเลงเดี่ยวเครื่องดนตรีทุกชนิด ควรเน้นที่เทคนิควิธีและทางดนตรี ซึ่งผู้เรียนจำเป็นต้องฝึกฝนอย่างเต็มที่ตามแบบแผนที่ได้ถ่ายทอดให้
- การสอนบรรเลงเดี่ยว นอกจากจะเน้นที่ความถูกต้องของเทคนิควิธีแล้ว ควรช่วยให้ผู้เรียนคิดทางของตนเอง และค้นหาเทคนิคใหม่ ๆ ในการบรรเลงเพิ่มขึ้นด้วย
- การบรรเลงรวมวง ควรสอนเน้นในแง่ของความพร้อมเพรียงและระเบียบวินัย โดยยึดถือระเบียบวิธีที่มีมา

- ควรมีการปรับปรุง คัดคว้า และพัฒนาการเรียนการสอนรวมวงใหม่ๆ ขึ้น

1.2 ไม่สอดคล้องกัน ผู้ทรงคุณวุฒิไม่มีความเห็นที่ไม่สอดคล้องกันในเรื่องดังกล่าว

2. เห็นด้วยในระดับมาก ผู้ทรงคุณวุฒิไม่มีความเห็นด้วยในระดับมากในเรื่องดังกล่าว

3. เห็นด้วยในระดับปานกลาง ผู้ทรงคุณวุฒิไม่มีความเห็นด้วยในระดับปานกลางในเรื่องดังกล่าว

4. เห็นด้วยในระดับน้อย ผู้ทรงคุณวุฒิไม่มีความเห็นด้วยในระดับน้อยในเรื่องดังกล่าว

5. เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด ผู้ทรงคุณวุฒิไม่มีความเห็นด้วยในระดับน้อยที่สุดในเรื่องดังกล่าว

5. แนวคิดในการสอนเพื่อพัฒนาการประพันธ์เพลงไทย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงไว้ในตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เรื่อง การสอนเพื่อพัฒนาการประพันธ์เพลงไทย

ข้อ	แนวคิด	ฐานนิยม	มัธยฐาน	ผลต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ทรงคุณวุฒิ
1.	ควรสอนโดยเน้นระเบียบวิธีตามแบบของดนตรีไทย ไม่จำเป็นต้องส่งเสริมการสร้างสรรค์แบบของดนตรีใหม่ ๆ.....	1.00	1.96	0.96	เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุดและสอดคล้องกัน

ข้อ	แนวคิด	ฐานนิยม	มัธยฐาน	ผลต่างระหว่างฐาน- นิยมกับมัธยฐาน	ผลการวิเคราะห์ ข้อมูลของผู้ทรง- คุณวุฒิ
2.	นอกจากการฝึกประพันธ์ตามรูปแบบ และวิธีการตามแบบของดนตรีไทยแล้ว ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักคิดค้นและ ทดลองประพันธ์เพลงไทยในลักษณะ ใหม่ ๆ ที่แปลกออกไปจากเดิมด้วย.....	5.00	4.50	0.50	เห็นด้วยในระดับมากที่สุดและสอดคล้องกัน
3.	ควรศึกษาความต้องการของสังคม และคิดวิธีหรือทดลองประพันธ์เพลง ที่มีรูปแบบและเนื้อหาที่สอดคล้องกับ ความต้องการของสังคมปัจจุบัน โดย ใช้แบบของดนตรีไทยเป็นแนวทาง.....	5.00	4.54	0.46	เห็นด้วยในระดับมากที่สุดและสอดคล้องกัน
4.	ควรสอนการประพันธ์เพลงไทย โดย ให้ผู้เรียนประพันธ์ตามแบบของดนตรี แบบเดิมก็เพียงพอแล้ว.....	2.00	2.11	0.11	เห็นด้วยในระดับน้อย และสอดคล้องกัน

จากตารางที่ 12 แสดงว่า ผู้ทรงคุณวุฒิมีแนวคิดในการสอนการประพันธ์เพลงไทย
ดังต่อไปนี้

1. เห็นด้วยในระดับมากที่สุด มีดังนี้

1.1 สอดคล้องกัน ได้แก่

- นอกจากฝึกประพันธ์ตามรูปแบบและวิธีการตามแบบของดนตรีไทยแล้ว
ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดค้นและทดลองประพันธ์เพลงไทยในลักษณะใหม่ ๆ ที่แปลกออกไปจาก
เดิมด้วย

- ควรศึกษาความต้องการของสังคมและคิดหาวิธีหรือทดลองประพันธ์เพลง
ที่มีรูปแบบและเนื้อหาสอดคล้องกับความต้องการของสังคมปัจจุบัน โดยใช้หลักการจากแบบของ
ดนตรีไทยเป็นแนวทาง

1.2 ไม่สอดคล้องกัน ผู้ทรงคุณวุฒิไม่มีความเห็นที่ไม่สอดคล้องกันในเรื่องดังกล่าว

- 2. เห็นด้วยในระดับมาก ผู้ทรงคุณวุฒิไม่มีความเห็นด้วยในระดับมากในเรื่องดังกล่าว
- 3. เห็นด้วยในระดับปานกลาง ผู้ทรงคุณวุฒิไม่มีความเห็นด้วยในระดับปานกลางในเรื่องดังกล่าว
- 4. เห็นด้วยในระดับน้อย มีดังนี้
 - 4.1 สอดคล้องกัน ได้แก่
 - ควรสอนให้ผู้เรียนประพันธ์เพลงไทย โดยให้ประพันธ์ตามแบบของดนตรีไทยแบบเดิมก็เพียงพอแล้ว
 - 4.2 ไม่สอดคล้องกัน ผู้ทรงคุณวุฒิไม่มีความเห็นที่ไม่สอดคล้องกันในเรื่องดังกล่าว
- 5. เห็นด้วยในระดับน้อย ผู้ทรงคุณวุฒิไม่มีความเห็นด้วยในระดับน้อยในเรื่องดังกล่าว
- 6. แนวคิดอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสอนเพื่อพัฒนาดนตรีไทย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงไว้ในตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 13 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เรื่อง แนวคิดอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสอนเพื่อพัฒนาดนตรีไทย

ข้อ	แนวคิด	ฐานนิยม	มัธยฐาน	ผลต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ทรงคุณวุฒิ
1.	การบรรเลงดนตรีด้วยวิธีนั่งกับพื้นเป็นประเพณีที่ควรรักษาไว้.....	4.00	4.13	0.13	เห็นด้วยในระดับมาก และสอดคล้องกัน
2.	การนั่งบรรเลงกับพื้นหรือการนั่งเก้าอี้บรรเลง ควรปรับตามสถานการณ์ ไม่ควรถือเป็นเรื่องที่ผิด.....	4.00	4.20	0.20	เห็นด้วยในระดับมาก และสอดคล้องกัน
3.	ท่วงทีในการขับร้องและบรรเลง การจัดรูปแบบวงดนตรี ควรปรับปรุง ตัด-แปลงให้แตกต่างไปจากเดิมได้ตามความเหมาะสม.....	4.00	4.28	0.28	เห็นด้วยในระดับมาก และสอดคล้องกัน

ข้อ	แนวคิด	ฐานนิยม	มีฐาน	ผลต่างระหว่างฐาน- นิยมกับมีฐาน	ผลการวิเคราะห์ ข้อมูลของผู้ทรง- คุณวุฒิ
4.	เนื้อเพลงและแนวทางบรรเลง ควรมี สาระเพื่อสังคมและใช้วิธีการนำเสนอ ที่ทันสมัย.....	4.00	4.21	0.21	เห็นด้วยในระดับมาก และสอดคล้องกัน
5.	ควรมีการแสดงดนตรีไทยอย่างเป็น เอกเทศในรูปแบบใหม่ ๆ เพื่อให้ผู้- เรียนสามารถนำไปใช้ในสังคมได้ทุก โอกาสด้วย.....	4.00	4.40	0.40	เห็นด้วยในระดับมาก และสอดคล้องกัน
6.	ควรปรับปรุงรูปแบบของบทเพลงให้สั้น เข้า มีเนื้อร้องเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน ในจังหวัดหน้าทับที่สนุกสนานและใช้ เทคโนโลยีสมัยใหม่ เข้าช่วยในการ แสดงดนตรี.....	4.00	3.94	0.06	เห็นด้วยในระดับมาก และสอดคล้องกัน
7.	ท่วงทีการขับร้อง บรรเลง รูปแบบ การแสดง ควรยึดตามแบบเดิมไว้เสมอ.....	1.00	1.25	0.25	เห็นด้วยในระดับน้อย ที่สุดและสอดคล้องกัน
8.	ควรมีการใช้การประสานเสียงในดนตรี ไทย เพื่อความแปลกใหม่.....	2.00	2.16	0.16	เห็นด้วยในระดับน้อย และสอดคล้องกัน
9.	ไม่ควรใช้การประสานเสียงในดนตรี ไทย เพราะหลักการบรรเลงแบบเดิม เหมาะสมดีแล้ว.....	4.00	4.03	0.03	เห็นด้วยในระดับมาก และสอดคล้องกัน
10.	การสอนดนตรีร่วมสมัย ควรนำเครื่อง ดนตรี ทฤษฎี และเทคนิคการบรรเลง ของดนตรีตะวันตกเข้ามาประยุกต์ใช้ ในดนตรีไทย.....	4.00	4.34	0.34	เห็นด้วยในระดับมาก และสอดคล้องกัน
11.	ในการสอนดนตรีไทยร่วมสมัยไม่ควรนำ เครื่องดนตรี ทฤษฎี และเทคนิคการ บรรเลงของตะวันตกเข้ามาประยุกต์ ใช้ในดนตรีไทย.....	2.00	1.96	0.14	เห็นด้วยในระดับน้อย และสอดคล้องกัน

ข้อ	แนวคิด	ฐานนิยม	มัถฐาน	ผลต่างระหว่างฐาน- นิยมกับมัถฐาน	ผลการวิเคราะห์ ข้อมูลของผู้ทรง- คุณวุฒิ
12.	ควรมีการสอนเพื่อพัฒนาการฟังดนตรีไทย ให้ผู้ฟังสามารถวิเคราะห์วิจารณ์ และเลือกฟังดนตรีไทยอย่างรับรสจริงใจได้ โดยการให้ความรู้ในสถาบันการศึกษาและทางสื่อมวลชนให้มากขึ้น.....	5.00	4.95	0.05	เห็นด้วยในระดับมากที่สุดและสอดคล้องกัน
13.	การเชื่อมความนิยมดนตรีไทยในสังคม เป็นเพราะบุคคลไม่สามารถเข้าถึงดนตรีไทยได้ การสอนเพื่อพัฒนาดนตรีไทยจึงควรเน้นการสอนเพื่อพัฒนาผู้ฟังให้เข้าถึงดนตรีไทย จึงจะทำให้ดนตรีไทยดำรงอยู่ในสังคมได้สืบไป.....	5.00	4.95	0.05	เห็นด้วยในระดับมากที่สุดและสอดคล้องกัน

จากตารางที่ 13 แสดงว่า ผู้ทรงคุณวุฒิมีแนวคิดอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสอนเพื่อพัฒนาดนตรีไทย ดังนี้

1. เห็นด้วยในระดับมากที่สุด มีดังนี้

1.1 สอดคล้องกัน ได้แก่

- ควรมีการสอนเพื่อพัฒนาการฟังดนตรีไทย ให้ผู้ฟังสามารถวิเคราะห์วิจารณ์ และเลือกฟังดนตรีไทยอย่างรับรสจริงใจได้ โดยการให้ความรู้ในสถาบันการศึกษาและทางสื่อมวลชนให้มากขึ้น

- การเชื่อมความนิยมดนตรีไทยในสังคม เป็นเพราะบุคคลไม่สามารถเข้าถึงดนตรีไทยได้ การสอนเพื่อพัฒนาดนตรีไทยจึงควรเน้นการสอนเพื่อพัฒนาผู้ฟังให้เข้าถึง จึงจะทำให้ดนตรีไทยดำรงอยู่ในสังคมได้สืบไป

1.2 ไม่สอดคล้องกัน ผู้ทรงคุณวุฒิไม่มีความเห็นที่ไม่สอดคล้องกันในเรื่องดังกล่าว

2. เห็นด้วยในระดับมาก มีดังนี้

2.1 สอดคล้องกัน ได้แก่

- การบรรเลงดนตรีด้วยวิธีนั่งกับพื้น เป็นประเพณีที่ควรรักษาไว้
- การนั่งบรรเลงกับพื้นหรือการนั่งเก้าอี้บรรเลง ควรปรับตามสถานการณ์
ไม่ควรถือเป็นเรื่องผิด
- ท่วงทีการขับร้องและบรรเลง การจัดรูปแบบวงดนตรี ควรปรับปรุง
ดัดแปลงให้แตกต่างไปจากเดิมได้ตามความเหมาะสม
- เนื้อเพลงและแนวทางบรรเลง ควรมีสาระเพื่อสังคมและใช้วิธีการนำ
เสนอที่ทันสมัย
- ควรมีการแสดงดนตรีไทยอย่างเป็นทางการเป็นเอกเทศในรูปแบบใหม่ ๆ เพื่อให้
สามารถนำไปใช้ในสังคมได้ทุกโอกาส
- ควรปรับปรุงรูปแบบของบทเพลงให้สั้นเข้า มีเนื้อร้องเกี่ยวกับชีวิต-
ประจำวันในจังหวัดหน้าทึบที่สนุกสนาน และใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เข้าช่วยในการแสดงดนตรี
- ไม่ควรใช้การประสานเสียงในดนตรีไทย เพราะหลักการบรรเลงแบบ-
เดิมเหมาะสมดีแล้ว
- การสอนดนตรีไทยร่วมสมัย ควรนำเครื่องดนตรี ทฤษฎี และเทคนิค
การบรรเลงของดนตรีตะวันตกเข้ามาประยุกต์ใช้ในดนตรีไทย

2.2 ไม่สอดคล้องกัน ผู้ทรงคุณวุฒิไม่เห็นที่ไม่สอดคล้องกันในเรื่อง ดังกล่าว

3. เห็นด้วยในระดับปานกลาง ผู้ทรงคุณวุฒิไม่เห็นด้วยในระดับปานกลางใน เรื่องดังกล่าว

4. เห็นด้วยในระดับน้อย มีดังนี้

4.1 สอดคล้องกัน ได้แก่

- การสอนดนตรีไทยร่วมสมัย ไม่ควรนำเครื่องดนตรี ทฤษฎี และเทคนิค
การบรรเลงของดนตรีตะวันตกเข้ามาประยุกต์ใช้ในดนตรีไทย

4.2 ไม่สอดคล้องกัน ผู้ทรงคุณวุฒิไม่เห็นที่ไม่สอดคล้องกันในเรื่องดังกล่าว

5. เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด มีดังนี้

5.1 สอดคล้องกัน ได้แก่

- ท่วงทีการขับร้อง บรรเลง และรูปแบบการแสดง ควรยึดแบบเดิมไว้เสมอ

5.2 ไม่สอดคล้องกัน ผู้ทรงคุณวุฒิไม่เห็นที่ไม่สอดคล้องกันในเรื่องดังกล่าว